

(nienaukowy) na patyczaki, straszki i liście ułatwia początkującą orientację. W zasadzie nie są to zwierzęta w żadnym stopniu człowiekowi niebezpieczne z pewnymi wyjątkami (znane są patyczaki z rodzaju *Anisomorpha* plujące substancją mogącą być przyczyną chwilowej ślepoty). Zaliczają się one do grona roślinożerców i w przeważającej części pochodzą z ciepłych i wilgotnych przy tym rejonów kuli ziemskiej (np. wschodnia Azja, Puszcza Amazońska), aczkolwiek kilka gatunków patyczaków zamieszkuje Europę w regionie śródziemnomorskim. Są to owady zaliczane do owadów uskrzydłych, choć niewiele gatunków ma rzeczywiście skrzydła (niekiedy tylko szczątkowe). Dlaczego? Ponieważ w dalekiej przeszłości

wszyscy przodkowie straszaków posiadali je i z nich korzyścili.

Na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego zajmują się tworzeniem jak najlepszej bazy różnorodności straszaków dla celów hodowlanych, dydaktycznych, jak i osobistego spełnienia w tym, co robię.

*Sebastian Pilichowski - student WNB*

## > WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

### > Prof. zw. dr hab. Ryszard Dyoniziak 1930-2009



W tym roku akademickim Instytut Socjologii obchodzi swoje piętnastolecie istnienia. Mieliliśmy w planach zaproszenie na naszą plenerową uroczystość pierwszego dyrektora i jednego z założycieli naszej placówki prof. dr hab. Ryszarda Dyoniziana. Niestety ten jubileusz odbędzie się bez niego. Profesor zmarł 22 marca w wieku 79 lat. Pogrzb odbył się w Krakowie 31 marca. Ostatni raz gościliśmy Profesora Ryszarda Dyoniziana w Zielonej Górze z okazji

XIII Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego we wrześniu 2007 roku. Był gościem honorowym.

Był osobą życzliwą, pogodną i całkowicie oddaną studentom, poświęcał im każdą chwilę, podobnie jak młodszym pracownikom naukowym. Opublikował ponad 250 prac, w tym kilkanaście książek i artykułów także w czasopiśmie zagranicznych z różnych dziedzin socjologii (socjologii kultury, wychowania, pracy, teorii rozwoju). Jest też autorem i współautorem kilku podręczników np. *Socjologia systematyczna w zarysie* (1993), *Spółczesność w procesie zmian* (1999). Wśród ważniejszych prac należy wymienić: *Młodzieżowa podkultura* (1965), *Zróźnicowanie kulturowe społeczności wielkomięskiej* (1969), *Spółczesne uwarunkowania wydajności pracy* (1967). Nasi studenci z powodzeniem korzystają z krytycznych i ciekawych prac: *Sondaże a manipulowanie społeczeństwem* (2003) czy *Patologia życia gospodarczego* (2001).

Prof. R. Dyoniziak był absolwentem Uniwersytetu War-

szawskiego (seminarium magisterskie ukończone pod kierunkiem Stanisława Ossowskiego) i doktorantem Jana Szczepańskiego. Profesor był również stypendystą Fundacji A. Humboldta. Wykładał w USA, Niemczech i Hiszpanii.

Pierwsi absolwenci naszego kierunku doskonale pamiętają postać Profesora, który dźwigał na Wstęp do socjologii książki i nowości wydawnicze. Potrafił zarażać socjologią, był prawdziwym wychowawcą młodych socjologów. Inicjował obozy naukowe, które odbywały się w Lubiatowie. Dyskutowano tam ważne problemy naukowe jak również urządzano imprezy integrujące pracowników i studentów, z wielką skrupulatnością uwiecznione w fotografiach Profesora.

Pracował w Instytucie Socjologii do 2000 roku. Pod jego kierunkiem napisałam rozprawę doktorską, obrona odbyła się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego w marcu 2004 roku. Zapytałam wówczas Profesora, ilu doktorów już wypromował? Okazało się, że byłam dwudziestym pierwszym doktorantem. Był więc nauczycielem i mistrzem dla wielu socjologów z licznych ośrodków naukowych. Pogrzb Prof. Ryszarda Dyoniziana odbył się w Krakowie, gdzie wraz z wieloma zacnymi krakowskimi uczonymi i licznie zgromadzonymi uczniami pożegnaliśmy Profesora.

Jesteśmy wdzięczni Profesorowi za wszystkie wskazówki, inspiracje, życzliwość i umiejętność rozbudzania socjologicznej ciekawości.

*Beata Trzop i pracownicy Instytutu Socjologii*

### > Media i Technologie Informacyjne w Edukacji i Komunikacji Społecznej

Nowe technologie, nowe media. Podbijają świat, niepostrzeżenie wywierając na nas wpływ. Dobry, zły, edukacyjny...

22 kwietnia br. odbyło się pod hasłem *Media i Technologie Informacyjne w Edukacji i Komunikacji Społecznej* IV Sympozjum Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Sympozjum to, organizowane jest od czterech lat przez Katedrę Mediów i Technologii Informacyjnych UZ i Koło Naukowe „Info Arche” (pod opieką mgr Ewy Szymanowskiej) w ramach Zielonogórskich Dni Pedagogiki Mediów. Celem jego jest rozbudzenie ambicji, kreowanie naukowej



i twórczej atmosfery, a ponad wszystko zaznajomienie z wynikami ciekawych badań studentów, prowadzonych pod kierunkiem zielonogórskich naukowców.

Tegoroczną konferencję uroczystie otworzył prof. Marek Furmanek - kierownik Katedry Mediów i Technologii Informatycznych, który w imieniu organizatorów powitał licznie przybyłych studentów, gości i władze Uczelni. Obrady plenarne zapoczątkował wykład prof. Dariusza Ucińskiego z Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych, który w swoim wystąpieniu pt. *Inteligencja robotów inspirowana naturą* mówił o szerokim zastosowaniu technologii informatycznych we współczesnym świecie. O tym, jak można wykorzystać w sztuce i edukacji artystycznej multimedia obrazowo przedstawił dr Radosław Czarkowski z Zakładu Rysunku i Multimediów. Pierwszą część seminarium zamknęło wystąpienie prof. Marka Furmanka, który omawiając wizerunek statystyczny „My w Sieci” pokazał czułość i zmienność korzystania z Internetu i technologii informatycznych, zwracając przy tym uwagę na społeczny wzrost zapotrzebowania informacji przekazywanych za tym pośrednictwem.

#### Media i edukacja

Dwuczęściowy charakter konferencji ma swoje uzasadnienie. Najpierw prezentowane są wystąpienia doświadczonych pracowników nauki, pedagogów, specjalistów od informacji medialnej, informatyków, artystów potem głos mają oni - studenci. To właściwie ich dzień, poprzedzony ciężką pracą i okupiony nie lada treścią przed pierwszym wystąpieniem publicznym. W tym roku pod opieką dr Ewy Nowickiej studenci III roku zaprezentowali warsztaty z udziałem uczniów SP nr 22 w Zielonej Górze pod hasłem *Edukacja z technologią czy bez niej?* Były dwie pokazywane, eksperymentalne lekcje: z komputerami i bez nich. Z komputerami lepiej! Lekcja jest „kolorowa”, coś się dzieje, łatwiej utrzymać uwagę - zdecydowali sami uczniowie. Ale bez nauczyciela, bez takiego bezpośredniego kontaktu też się nie da. Ktoś musi to wszystko tłumaczyć - zastrzeżli. Cenna uwaga dla zapracowanych rodziców. I być może również dla nauczycieli.

- Ile to razy męczyliśmy się, wyobrażając sobie jakąś geometryczną bryłę czy zawile twierdzenie matematyczne? A technologie pomagają w nauczaniu matematyki, sprawiając, że staje się bardziej przyjazna nawet dla mniej zdolnych - tę tezę udowodniła mgr Paulina Woźniak, która w ub.r. obroniła tytuł magistra matematyki, a w teraz pisze pracę dyplomową z zakresu edukacji medialnej i informatycznej. Inni studenci na podstawie swoich prac omawiali min. konsumpcyjny styl życia kreowany w Inter-







necie, czy aspiracje i motywacje studentów - uczestników programu Erasmus.

#### Superniania i okolice

Nowe technologie to nie tylko komputer i Internet. To również „stara” telewizja w swojej nowej, wszechobecnej, w tym edukacyjnej roli. To właśnie ona niejednokrotnie wpływa na nasze postawy, poglądy, zachowania i „uczy życia”. Pomaga nam ugotować obiad w pół godziny, modnie



się ubrać, wychowywać dzieci. Weźmy choćby polską „Supernianie” z TVN-u. Program wszedł na antenę i z punktu uwiódł rodziców, dziadków i tych, którzy jeszcze pociech nie mają. Dziś pracę magisterską o jego wpływie na ludzi pisze Joanna Kolis, studentka V roku edukacji medialnej i informatycznej. Zanim jej praca - pisana pod kierunkiem prof. Wielisławy Osmańskiej-Furmanek - ujrzy światło dzienne, wyniki badań poznali uczestnicy tegorocznego Sympozjum Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Na początku był tylko program telewizyjny, o wyraźnych walorach edukacyjnych - mówiła autorka pracy o „Superniani”. - Szybko okazało się, że społeczne zapotrzebowanie na te porady jest ogromne, powstała więc poradnikowa strona internetowa, książki, poradniki. Każdy znajduje tu coś dla siebie, program cieszy się wciąż niestąbną popularnością - podsumowuje studentka wyniki swoich badań, łączących media z edukacją.

#### W stylu oksfordzkim

Komputer jest narzędziem niezbędnym w edukacji - prawda czy fałsz? Dwa zespoły walczyły na argumenty „za” i „przeciw”. Dla studentów studiujących „media” pozytywna odpowiedź wydawała się oczywista. Jak argumentować „przeciw”, skoro wcześniej przekonywało się, że komputer pomaga w nauczaniu? Jednak studencka debata w stylu oksfordzkim, wieńcząca konferencję i przebiegająca pod tym właśnie hasłem, zakończyła się całkowitą niespodzianką.

Zwyciężył zespół walczący „przeciw”, biorąc górę w debacie. Jak to się mogło stać? Cóż, studenci na własnej skórze przekonali się, że o racji decydują: dobre przygotowanie, żelazne argumenty i siła przekonywania.

- Planujemy wydać książkę z tej konferencji - zapowiada prof. Marek Furmanek - Studenci napiszą artykuły, to będą ich pierwsze publikacje.

Kolejne sympozjum w przyszłym roku. Studenci edukacji medialnej i informatycznej znów będą mogli sprawdzić się w wystąpieniach publicznych i zaprezentować wyniki swoich prac. Cenna nauka przed obroną pracy dyplomowej i startem w życie zawodowe.

Anna Ucińska

## &gt; KONFERENCJE I SYMPOZJA

16-17 kwietnia 2009 r. w Brnie (Czechy) została zorganizowana I Międzynarodowa Konferencja nt.: *Pedagogika społeczna w Europie Środkowej. Stan obecny i perspektywy*. Organizatorami konferencji byli: Instytut Mezioborových Studií (Brno - Czechy), Katedra Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Śląskiego (Katowice); Katedra Pedagogiki Univerzity Komenského (Bratislava - Słowacja). Podczas dwudniowego spotkania podjęto próbę porównania stanu oraz kierunku rozwoju pedagogiki społecznej w Polsce, Republice Czeskiej, jak również Słowacji. W poszczególnych wystąpieniach prelegentów, ukazywano kierunki rozwoju, podejmowaną problematykę badawczą, uregulowania prawne, oraz miejsce pedagoga społecznego w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-edukacyjnej. Z uwagi na to, że pedagogika społeczna osiągnęła w wymienionych krajach różny poziom rozwoju, jak również jej dalszy rozwój zmierza w różnych kierunkach, podjęto również próbę określenia wspólnych obszarów badawczych. Uniwersytet Zielonogórski reprezentowali: dr hab. Mirosław Kowalski, dr Anita Famuła-Jurczak, dr Robert Fudali, dr Iwona Rudek (Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii), dr Grażyna Gajewska (Zakład Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej).

Anita Famuła-Jurczak

*Miejsce Innego we współczesnych naukach o wychowaniu* - pod takim hasłem odbyła się cykliczna (trzecia) konferencja naukowa, która zorganizowana została przez WSP w Łodzi. Tegoroczna konferencja nosiła podtytuł: *Trudy dorastania, trudy dorosłości*. Godne uwagi jest to, że chociaż początkowe spotkania kierowane były do środowiska pedagogów specjalnych, to tegoroczna konferencja miała bardzo szeroką formułę. Zamiarem organizatorów było bowiem poszukiwanie odpowiedzi na pytania: „*jak w świecie inności odnajduje się współczesna pedagogika, zarówno ta ogólna, jak i specjalna, a także pozostałe nauki zajmujące się problematyką wychowania i wspomagania rozwoju oraz wielopłaszczyznowego funkcjonowania człowieka*”. W drugim dniu konferencji uczestnicy mogli wziąć udział w otwartej sesji poświęconej agresji elektronicznej wśród młodzieży - czyli takiej formy przemocy, do której realizacji używa się nowoczesnych technologii komunikacyjnych - głównie Internetu i telefonii komórkowej. W obradach konferencji udział wzięli: dr Anita Famuła-Jurczak, dr Iwona Rudek (Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii), dr Agnieszka Nowicka, dr Jarosław Bąbka (Zakład Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej), dr Iwona Grzegorzewska (Zakład Poradnictwa i Seksuologii).

Anita Famuła-Jurczak

## &gt; WYKŁADY OTWARTE ZESPOŁU TEORII WYCHOWANIA KNP PAN

> *Edukacja obywatelska a wychowanie ku zaangażowaniu społecznemu*

5 maja 2009 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbył się wykład otwarty dr Ewy Tłuczek-Tadla z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego nt. *Edukacja obywatelska a wychowanie ku zaangażowaniu społecznemu*. Było

to kolejne spotkanie z cyklu wykładów skierowanych do społeczności akademickiej, a zainicjowanych przez członków Zespołu Teorii Wychowania KNP PAN. W imieniu członków ZTW KNP PAN zebranych słuchaczy przywitał dr hab. Mirosław Kowalski - sekretarz ZTW KNP PAN.

Po interesującym wprowadzeniu, dotyczącym założeń transformacji ustrojowej, jak również miejsca jednostki w społeczeństwie demokratycznym, E. Tłuczek-Tadla przedstawiła przyjęte przez nią definicyjne ujęcie takich terminów jak: demokracja, społeczeństwo obywatelskie, edukacja obywatelska, kondycja obywatelska polskiej szkoły i młodzieży. Podczas wykładu prelegentka scharakteryzowała stan polskiej edukacji obywatelskiej oraz wychowania ku zaangażowaniu społecznemu. Na przykładzie stowarzyszenia „Parlament Młodzieży” z Przemysła przedstawiona została rola, jaką pełni w kształtowaniu zaangażowania społecznego młodzieży tzw. „oddolne” stowarzyszenia. Wystąpienie dr E. Tłuczek - Tadla stanowiło inspirację do postawienia pytań związanych z kierunkiem pracy we współczesnej demokratycznej szkole. Zastanawiano się nad kategorią wartości, a konkretnie poszukiwano odpowiedzi na pytanie jakie wartości, przez kogo i za pomocą jakich metod powinny być kształtowane w szkole przygotowującej ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim (dr E. Kobyłecka - Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii). Podjęto również problem funkcjonowania rodziców w demokratycznej szkole (dr I. Nowosad - Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii).

Anita Famuła-Jurczak, E. Tłuczek-Tadla

> *Obrazy wychowania w czasopiśmie dla dzieci i młodzieży*

19 maja 2009 r. dr Justyna Dobrołowicz (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) wygłosiła wykład na temat *Obrazy wychowania w czasopiśmie dla dzieci i młodzieży*. Był to kolejny wykład otwarty z cyklu spotkań organizowanych przez Zespół Teorii Wychowania przy KNP PAN oraz Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii (Uniwersytet Zielonogórski). Podczas wykładu J. Dobrołowicz podjęła próbę zrekonstruowania wizerunku współczesnej nastolatki, który jest kreowany na łamach czasopisma „13. Magazyn szczęśliwej nastolatki”. Wprowadzając w tematykę wykładu dr J. Dobrołowicz ukazała, jaką rolę pełni prasa w procesie enkulturowania młodzieży obrazując różnorodność oferty prasowej, przeznaczonej dla współczesnych nastolatków. Na przykładzie czasopisma „13. Magazyn szczęśliwej nastolatki” autorka dokonała analizy aksjologicznych aspektów kultury popularnej ukazując podstawowe obszary tematyczne zamieszczone w analizowanym czasopiśmie. Należą do nich: wygląd zewnętrzny nastolatki, rodzina oraz szkoła. Kim jest współczesna nastolatka, a raczej, jaka - zgodnie z kreowanym przez czasopismo wizerunkiem - powinna ona być? Podczas wykładu mogliśmy usłyszeć, iż współczesna nastolatka to osoba, przywiązująca dużą wagę do własnego wyglądu, przygotowująca się do licznych castingów. Ważne dla niej jest nie tylko to jak wygląda, ale również, jakie „gadżety” posiada. Interesujące były również refleksje związane z rolą i miejscem rodziny w życiu dojrzewającej dziewczyny. Rodzice (podobnie, jak i nauczyciele) to osoby, które nie

rozumieją problemów nurtujących młodzież. Stanowią oni przeszkodę w „dobrej zabawie”. Szkoła natomiast ukazana jest w czasopiśmie jako „wybieg”, na którym należy wypaść jak najlepiej. Jednak nie liczy się nauka, a tylko wygląd zewnętrzny.

Po wykładzie rozpoczęto dyskusję, moderatorem której była dr Anita Famuła-Jurczak (Zakład Teorii Wychowania i Pedagogiki). Podczas dyskusji poszukiwano odpowiedzi na pytania: jakie stanowisko wobec tak kreowanego wizerunku powinni zająć rodzice i nauczyciele? Od kiedy na-

leżałoby zacząć edukację czytelniczą? I w jakim kierunku powinna ona zmierzać? Podczas dyskusji dr Agnieszka Nowak-Łojewska (Zakład Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania), jak również dr Anetta Soroka (Zakład Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania) podkreślały, iż konieczne jest uświadamianie rodzicom wartości, jakie propagowane są w czasopiśmie dla dzieci i młodzieży.

Anita Famuła-Jurczak, Justyna Dobrotowicz

# DZIAŁ WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ



ERASMUS PO RAZ JEDENASTY!

Już 11 raz na naszej uczelni odbywa się rekrutacja na wyjazdy stypendialne w ramach programu Erasmus. Program jest jednym z kilku komponentów europejskiego programu *Uczenie się przez całe życie*. Erasmus jest skierowany do uczelni wyższych, ich studentów i pracowników. W ramach programu przyznawane jest stypendium dofinansujące koszty pobytu za granicą.

Oferta dla studentów obejmuje:

- > wyjazd na studia do uczelni zagranicznych
  - > wyjazd na praktyki do instytucji w Europie: firm, organizacji pozarządowych, urzędów itp.
- Pracownicy uczelni mają możliwość uzyskania stypendiów na wyjazdy, których celem jest:
- > prowadzenie zajęć dydaktycznych na uczelniach partnerskich
  - > szkolenie w zagranicznej uczelni, przedsiębiorstwie itp.

Erasmus jest najpopularniejszym na naszej uczelni programem wymiany międzynarodowej. Corocznie kilkadziesiąt studentów UZ wyjeżdża na studia w zagranicznych uczelniach partnerskich. A partnerów mamy sporo. UZ współpracuje z ponad 50 uczelniami europejskimi do których może się odbywać wymiana. Studenci mają możliwość odbycia studiów prawie we wszystkich krajach Unii Europejskiej od Finlandii po Grecję od Łotwy po Portugalię. Najwięcej umów bilateralnych, które dają podstawy do organizacji wymiany mają kierunki techniczne, jednakże największą grupę stypendystów programu stanowią humaniści.

Oprócz pobytów studyjnych Erasmus dofinansowuje tak-

że praktyki zagraniczne. Praktyki są najlepszym sposobem na zdobycie konkretnych umiejętności i kwalifikacji zawodowych i językowych.

Doskonalenie umiejętności językowych to jeden z atutów programu. Kolejne to: możliwość poznania innych kultur, nowych ludzi, zdobywania kontaktów i oczywiście... studiowania i pracowania w zagranicznej instytucji...na przykład na Uniwersytecie w Cambridge.

Stypendyści Erasmusa są wspierani nie tylko poprzez grant pieniężny który wynosi od prawie 500 euro do 275 miesięcznie (w zależności od kraju i celu wyjazdu) ale również poprzez Intensywne Kursy Językowe, które się odbywa w kraju docelowym. Kurs językowy jest bezpłatny i ma na celu przygotowanie stypendysty do studiowania za granicą.

Dzięki programowi gościmy na naszej uczelni obcokrajowców - studentów min. z Francji, Niemiec, Portugalii, Łotwy. Coraz częściej przyjmujemy również wykładowców z zagranicy, ponieważ Erasmus to nie tylko mobilność studentów ale również kadry naukowej i nieakademickiej.

Mobilność pracowników dydaktycznych odbywa się co

